

КРЕДИТНИМ СРЕДСТВИМА ЕИБ РЈЕШАВА СЕ ДИО ПРОБЛЕМА У ДЈЕЛАТНОСТИ СНАБДИЈЕВАЊА ВОДОМ ЗА ПИЋЕ И ОДВОДЊЕ УПОТРИЈЕБЉЕНИХ ВОДА НА ПОДРУЧЈУ ОПШТИНЕ ПАЛЕ

Поводом усвајања Одлуке о кредитном задужењу општине Пале код Европске инвестиционе банке (ЕИБ) за финансирање пројекта „**Смањење губитака воде и ревитализација и доградња водоводног и канализационог система Пале – Јахорина**“ (усвојене на 29. сједници Скупштине општине Пале од 30. јуна ове године) а у циљу детаљнијег информисања јавности желим прокоментарисати неколико питања и важнијих детаља у вези са одлуком. Као дугогодишњем, бившем, раднику ЈП „Водовод и канализација“ Пале у цијелости ми је позната проблематика ове дјелатности, а као коаутор Пројекта упознат сам са детаљима у вези са припремом и израдом Пројекта и условима његове реализације које је утврдила ЕИБ. Одлучио сам се на овај корак с најбољом намјером, мада сам свјестан да ће бити и оних који то неће тако протумачити и који ће покушати оспорити ово што ћу написати.

1. Мислим да је **Одлука о кредитном задужењу општине Пале код ЕИБ за финансирање Пројекта смањења губитака воде и ревитализације и доградње водоводног и канализационог система Пале – Јахорина** једна од најзначајнијих (ако не и најзначајнија) одлука које је донијела Скупштина општине Пале у садашњем сазиву. Иако се реализацијом овог пројекта рјешава само дио проблема у овој области. Као одборник Покрета за наш град – Пале, у актуелном сазиву Скупштине, веома сам задовољан што сам учествовао у доношењу одлуке, јер она представља почетак планског и организованог рјешавања крупних проблема у области водоснабдијевања, за које се одборници Покрета залажу од првог дана уласка у скупштинску салу.
2. **Зашто Пројекат представља само почетак планског и организованог рјешавања проблема ?**

Пројекат, чији је пун назив „**FISHE PROJEKAT za Republiku Srpsku – Smanjenje gubitaka vode i dogradnja vodovodnog i kanalizacionog sistema Pale – Jahorina,**“ резултат је вишегодишњег координисаног рада стручних лица из ЈП „Водовод и Канализација“ Пале, Завода за водопривреду Бијељина, Републичке дирекције за воде Бијељина, „Беоинжењеринга“ из Београда и Владе РС. Низом елабората (студија, анализа, мастер планова, идејних рјешења, идејних и главних пројеката и др.) утврђено је стање јавних водоводних и канализационих система општине Пале, идентификовани основни проблеми у функционисању ВиК система, дат приједлог мјера за отклањање недостатака на системима, предложени основни правци даљег развоја система и извршена процјена вриједности неопходних улагања у ревитализацију и доградњу ВиК система и нових капиталних улагања у развој система до 2030. године.

У првој фази нужна је ревитализација и доградња система до нивоа који обезбјеђује задовољавање садашњих потреба корисника ВиК система, а вриједност неопходних улагања у овој фази процијењена је око 10.500.000 КМ. Вриједност укупних капиталних улагања у развој ВиК система до 2030. године процијењена је на

26.000.000 KM (Према Мастер плановима ВиК система које је обезбиједила Републичка дирекција за воде Бијељина).

На 6. сједници Скупштине општине Пале, одржаној 30. априла 2009. године, разматран је материјал под називом „Студија развоја водоводног и канализационог система у наредних пет година“ (2009-2013. год) у коме је назначено да је неопходно у прву фазу ревитализације у доградње ВиК система уложити 10.380.000 KM. Пројекат чија се реализација планира финансирати кредитним средствима ЕИБ обухвата једва једну половину радова планираних за период 2009-2013. год.

3. Шта садржи Пројекат „*FISHE PROJEKAT za Republiku Srpsku – Smanjenje gubitaka vode i dogradnja vodovodnog i kanalizacionog sistema Pale – Jahorina*“?

Како је напријед речено, овим Пројектом обухваћен је дио нових радова, планираних у оквиру прве фазе ревитализације и доградње ВиК система општине Пале, у вриједности од 2.082.170 €, као и претходна улагања (реализована у периоду 2007-2010. год по пројекту Јахорина) у износу од 657.092 €, тако да је укупна вриједност овог Пројекта 2.739.262 €.

Основни циљеви Пројекта су:

- Отклањање узрока губитака воде из водоводног система Пале-Јахорина, успостављање квалитетног мониторинга на систему и стварање услова за квалитетно управљање губицима воде из система,
- Отклањање „уских грла“ на водоводном систему, дјелимична ревитализација мреже и објеката и побољшање услова за очување квалитета воде за пиће у водоводном систему,
- Ревитализација и доградња канализационог система.

Предвиђено је да се нова улагања по овом Пројекту реализују у двије фазе, **I Фаза** у периоду 2011-2012.године, а **II Фаза** у периоду 2013-2014. године. Вриједност планираних радова и динамика реализације по појединим позицијама дата је у прегледу који слиједи

Преглед реализације Пројекта по активностима

Ред. бр.	АКТИВНОСТ	Фаза реализације	Вриједност (€)
1.	Санација губитака воде и побољшање мониторинга		817.745
	од чега:		
1.1.	Успостављање висинских зона у ВДС Пале	I	102.363
1.2.	Уређење мјерних мјеста у ВДС Пале	I	70.678
1.3.	Уређење мјерних мјеста у ВДС Јахорина	I	73.390
1.4.	Санација кварова на мрежи у ВДС Пале	I	269.745
1.5.	Набавка мјерних уређаја и опреме у ВДС Пале	I и II	301.560
2.	Ревитализација и доградња водоводних система		826.248
	од чега:		
2.1.	Отклањање „уских грла“ у ВДС Пале	I и II	127.823
2.2.	Замјена АЦ цјевовода у ВДС Пале	I и II	132.425
2.3.	Реконструкција ПС Прача у ВДС Јахорина	I и II	167.192
2.4.	Реконструкција потисног цјевовода ПС Прача – РЗ Младост у ВДС Јахорина	I и II	398.808
3.	Ревитализација и доградња канализационог система		438.178
	од чега:		
3.1.	Изградња дијела главног фекалног колектора у насељу Пале	I и II	260.862
3.2.	Изградња дијела примарне мреже фекалне канализације Туристичко – спортског центра Дворишта	II	177.316

4. Под којим условима се одобрава кредит ЕИБ?

ЕИБ одобрила је намјенски кредит за рехабилитацију и реконструкцију водоводне и канализационе мреже у Републици Српској, у укупном износу од 50.000.000 €, уз следеће кредитне услове:

- рок отплате 25 година
- период одгоде плаћања (урачунат у рок отплате) 8 година
- камата фиксна 4,55%.
- кредит се повлачи у траншама, а обавеза отплате сваке транше тече од датума повлачења исте.

По правилима ЕИБ ова банка финансира 50% укупне вриједности пројекта, а за преосталих 50% општина корисник кредита обавезна је обезбиједити контрибуцију (учешће) кроз: претходне инвестиције, текуће финансирање властитим средствима, могуће грантове и остале изворе. У циљу обезбјеђења грант средстава Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске води конкретне активности за обезбјеђење грантова из фондова ЕУ (IPA, IPF i WBIF).

Општина Пале нашла се на списку од 24 општине из РС, као потенцијални корисник кредита, јер је конкурисала са програмом који се сматра једним од најквалитетнијих (по оцјени консултантске фирме ЕИБ). Реализацијом пројекта Јахорина (као претходном инвестицијом) општина Пале обезбиједила је скоро половину потребне контрибуције и тиме се сврстала у ред општине које су спремне одобрена кредитна средства повући у краћем року.

5. Какав је однос локалне заједнице према развоју хидротехничке комуналне инфраструктуре?

У већини до сада израђених развојних и других докумената који се односе на анализу стања постојеће хидротехничке комуналне инфраструктуре на подручју општине стоје констатације да се развој ове инфраструктуре одвија стихијски, неплански и да знатно заостаје за развојем насеља у цјелини, чиме је доведен у питање квалитет пружања услуга у области снабдијевања водом за пиће и одводње употребљених вода. Заједничка је оцјена да су отклањање техничких недостатака на водоводним и канализационим системима, успостављање квалитетнијег мониторинга, смањење губитака воде и квалитетно управљање губицима, те ревитализација и доградња ВиК система приоритетне активности и најважнији задаци које се у области комуналне инфраструктуре морају реализовати на подручју општине. Они су основни услов за даљи развој општине, очување квалитета и расположивих количина воде за пиће и очување живитне средине у цјелини.

Сматрам да је основни разлог за забрињавајуће стање у коме се налази хидротехничка комунална инфраструктура на подручју општине лоша политика која се у општини водила, и која се и сада води, а која се односи на изградњу и уређење простора, а посебно у области уређења грађевинског земљишта. Садашња политика не обезбјеђује услове да се изградња насеља, комуналне и друге инфраструктуре одвија у складу са усвојеном просторно планском документацијом. Изостаје озбиљан, плански приступ управљању једним од најзначајнијих ресурса којим општина располаже – грађевинским земљиштем. Градским грађевинским земљиштем проглашене су огромне површине, како на ужим урбаним подручјима (које објективно и имају тај карактер) тако и оне које се не могу опремити неопходном инфраструктуром ни у дугорочном планском периоду. Накнада за уређење грађевинског земљишта је нереална, не утврђују се програми уређења грађевинског земљишта и не обезбјеђује услови да се изгради неопходна нова комунална инфраструктура за нова насеља и објекте који се интензивно граде. Одборници Покрета у Скупштини општине Пале, сваки пут кад се на дневном реду нађе тема из ове области, указују на неопходност промјене политике која се води, али се

приједлози и сугестије или игноришу или карактеришу као „политиканство“ и сакупљање „јефтиних политичких поена“.

И када су у питању активности у вези реализације кредита ЕИБ општински органи су се понашали инертно, одлажући без образложења активности и своје обавезе, све до тренутка када је доведена у питање могућност кориштења понуђеног кредита (Одлуку идентичног садржаја какав је у сада усвојеној одлуци одборници Покрета предлагали су на 27. сједници Скупштине општине Пале - април 2011, али предлог тада није прихваћен). Активности у вези са усвајањем одлуке донесене „у задњи час“ одвијале су се убрзано, у скраћеном поступку, што је резултирало и објављивањем неколико нетачних података о износу кредита, али је све на крају завршено добро и у складу са Програмом који је усаглашен са даваоцем кредита.

Пале, 03.07.2011. године

Момир Благојевић